

AKTİF ÖĞRENME

Öğrenme, bilgiyi otomatik olarak sıralı bir şekilde öğrencilerin kafasına boşaltmak değildir.

Öğrenme; öğrencilerin fikri katılımı ve uygulamasını gerektirir.

Kendi başına açıklama ve gösterim uzun süreli öğrenmeyi sağlamaz.

Yalnızca aktif öğrenme bunu sağlayacaktır.

Ne yapılırsa aktif öğrenme gerçekleşir ?

Öğrenme etkin olduğunda, İşin çoğunu öğrenciler yapar.

Beyinlerini kullanırlar, fikirleri dönüştürürler, problemleri çözerler ve ne öğrendiler ise uygularlar.

Aktif Öğrenme hızlıdır, eğlencelidir, destekleyicidir ve çekicidir.

Öğrenci sıklıkla sırasından uzakta, hareketli ve yüksek sesle düşünür.

Öğrenme neden aktif olmalıdır?

Bir şeyi iyi öğrenmek için; Onu Duymak, Görmek, Onunla ilgili sorular sormak,

Onunla ilgili olarak başkaları ile görüş alış verişinde bulunmak gerekir.

Bütün bu eylemler yapmak demektir. Biliyoruz ki, öğrenciler en iyi yaparak öğrenirler.

O halde; sınıfınızı canlandırarak, öğrencilerinizi neşelendirerek, ferahlatarak, öğrenmeyi aktif duruma getirmemiz gerekmektedir.

Bu amaçla ilk olarak öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini anlamamız gerekmektedir.

NASIL ÖĞRENİYORUZ?

Yaklaşık 2400 yıl önce Konfüçyus söylemiştir ki;

Ne duyduysam, unuttum.

Ne görürsem, hatırlarım.

Ne yaparsam, anlarım.

Konfüçyus'un bu söylemini aktif öğrenmeye uyarlayacak olursak diyebiliriz ki;

Ne duyduysam unuttum.

Ne duyar ve görürsem, birazcık hatırlarım.

Ne duyar, görür ve onunla ilgili soru sorar veya birisi ile tartışsam, anlamaya başlarım.

Ne duyar, görür, tartışır ve yaparsam, bilgi ve beceri kazanırım.

Başkasına ne öğretirsem, iyice öğrenirim.

İnsanların duyduklarını unutmalarının birçok nedeni vardır. Bunlardan en önemlisi, öğretmenin konuşma hızı ile öğrencilerin dinleme hızı arasındaki farklılıktır.

Çoğu öğretmen dakikada yaklaşık olarak 100-200 kelime kullanarak konuşmaktadır. Öğrenciler bu kelimelerin ne kadarını duymaktadırlar? Bu onların nasıl dinlediklerine bağlıdır. Öğrenciler, bütün dikkatleri ile dakikada 50 veya 100 kelime dinleyebilmektedirler.

Bu, onların ancak öğretmenin söylediklerinin yarısını dinleyebildikleri anlamına gelmektedir. Bu nedenle öğrenciler dinlerken daha çok düşünmektedirler. Öğrenciler çoğunlukla, dinledikleri konu ilginç gelse bile dikkatlerini sürekli dinleme üzerinde toplayamamaktadırlar.

Sürekli bir zaman dilimi içerisinde öğretmen konuşmasını yavaşlattığı takdirde de öğrenciler sıkılmakta veya zihinleri dağılmaktadır.

Ayrıca yapılan araştırmalar göstermektedir ki, öğrenciler ilk 10 dakikada dikkatlerini %70 oranında toplayabildikleri halde bu oran son 10 dakikada %20'ye düşmektedir. (McKeachie, 1986).

Görüldüğü gibi, anlatılan konu ne kadar ilgi çekici olursa olsun, öğrenciler ne kadar dikkatli dinlerlerse dinlesinler ve öğretmen bilgiyi ne kadar sıralı ve yavaş anlatırlarsa anlatsın dinleyerek öğrenme sınırlı kalmaktadır. Üstelik öğrenciler pasif öğretilen olarak kalmakta ve potansiyellerini kendi öğrenmeleri için devreye sokamamaktadırlar. Bu durumda da aktif öğrenme gerçekleşmektedir.

Aktif öğrenmenin gerçekleşemediği anlatım yönteminin sürekli olarak kullanılmasının ortaya çıkardığı sorunlar,

"İşbirlikli Eğitim" (cooperative education) hareketinin öncülerinden olan Karl Smith ile David ve Roger Johnson tarafından aşağıdaki şekilde belirtilmektedir (Johnson, Johnson ve Smith,1991).

Öğrencilerin dikkati her geçen dakika azalmaktadır.

Sadece dinleyerek öğrenen öğrencilere hitap etmektedir.

Ezbere öğrenmeyi desteklemektedir.

Bütün öğrencilerin aynı bilgiye ihtiyaç duyduğu ve hepsinin aynı hızda öğrendiği varsayımına dayanmaktadır.

Öğrencilerin hoşuna gitmemektedir.

Anlatıma görsel unsurların eklenmesi, akılda kalıcılığı %14'ten %38,e yükseltmektedir (Pike,1989). Bir resmin bin kelimeye eşit olduğu söyleminin abartılı bir anlatım olduğu düşünülse bile, resim kullanılarak yapılan anlatım sadece kelimeler kullanılarak yapılan anlatımdan üç kat daha fazla etkilidir.

Öğretim sürecinde bilgi aktarılırken hem görsel hem de işitsel unsurlar birlikte kullanılırsa, daha fazla sayıdaki öğrencinin öğrenmesine yardımcı olunacaktır. Yine de unutmamak gerekir ki bir şeyi görmek ve dinlemek onu öğrenmeye yetmez

BEYİN NASIL ÇALIŞIR?

Beynimiz, bir ses kaydedici teyp veya görüntü kaydedici video gibi çalışmaz. Gelen bilgiler sürekli olarak beyin tarafından sorgulanır.

Beynimiz aşağıdaki soruları sorarak gelen bilgiyi sorgular:

Bu bilgiyi daha önce duydum mu? veya gördüm mü?

Bu bilgi nereye uyar?

Bununla ne yapabilirim?

Bu bilgiyi dün, geçen ay veya geçen yıl duyduğum düşünce ile aynı olduğunu farz edebilir miyim?

Beyin sadece bilgiyi almaz onu işler. Beynimiz bir bakıma bilgisayar gibi çalışır. Onu bir bilgisayar gibi kullanırız.

Şüphesiz ki bilgisayarın çalışması için ilk olarak onun açılması gerekir. Öğrenme pasif olduğunda beyin kapalıdır.

Ayrıca, bilgisayara veri girmek ve girilen verileri kullanması için doğru bir yazılıma (software) ihtiyacı vardır. Bilgisayar gibi beynimizde, aldığımız yeni bilgi ise önceki bilgilerimiz arasında bir bağlantı kurmaya ihtiyaç duyar. Öğrenme pasif olduğunda beynimiz bu bağlantıyı kuramaz.

Son olarak, bilgisayarın girilen verileri daha sonra kullanabilmesi için onları saklaması yani kaydetmesi gerekir. Beynimizin de aynı işlemi yapması gerekir.

Beynimizin hafızaya kaydetmesi için yeni bilgiyi,

Test etmesi, Özetlemesi veya başkalarına açıklaması gerekir.

Öğrenme pasif olduğunda beynimiz yeni bilgiyi kaydedemez. Eğer aldığımız yeni bilgiyi başkaları ile tartışırsak ve onunla ilgili çeşitli sorular sorarsak, beynimiz etkili bir şekilde bilgiyi işler. Daha iyi öğreniriz.

Eğer öğrenciler aşağıda belirtilenleri yaparlarsa daha iyi öğrenirler (John Holt" 1967);

Bilgiyi kendi kelimeleri ile yeniden ifadelendirmek. Örneklemek.

Çeşitli biçimlerinin ve durumlarının neler olduğunu ayırt etmek.

Bilgi ile diğer faktörler ve fikirler arasında bağlantı kurmak.

Bilgiyi çeşitli biçimlerde kullanmak.

Bazı sonuçlarını önceden görmek.

Bilginin karşıtını veya tersini ifadelendirmek.

Şüphesiz ki öğrenmek yeni bilgileri bir şekilde ezberlemek değildir. Ezberlediklerimiz çoğunlukla birkaç saat içinde unutulur.

Öğrenmek bilgiyi bir bütün olarak yutmak değil, çiğnemektir.

Öğretmen, öğrencilerinin yerine onların beyinlerinde, bilgiyi işleyemez ama onların bu işi yapmalarını kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleyebilir.

Örneğin; öğrencilere yeni bilgiyi , birbirleri ile tartışma fırsatı vererek, yeni bilgi ile ilgili olarak hem kendisine hem de diğer öğrencilere soru sorma yolunu açarak, uygulatarak ve hatta bir başkasına öğretme fırsatı yaratarak öğrenmeye rehberlik yapabilir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, öğrenme kısa süreli bir olay değildir. Bir zaman dilimi içerisinde belirli aşamalarla gerçekleşir. Bu süreçte sadece tekrar yetmez. Örneğin matematik gibi soyut konuların öğrenilmesinde somut araçları kullanmak ve günlük yaşamla bağlantılı örnekler vermek gerekir. Bütün bunlar öğretmenin başrolü oynadığı öğrencinin ise pasif tutulduğu ortamda olmaz. Öğrenme, öğrencinin kendi öğrenmesinde başrolü oynaması ile gerçekleşecektir. Öğrenme aktif olduğunda, Öğrenci bir şeyler ister. Sorulara cevap vermek ister, Bir problemi çözmek için bilgiler ister, Bir işi yapabilmek için yol bulmaya çalışır. Özetle aktif öğrenmede öğrenci; arar, sorar, sorgular.

Şimdi de Öğrenme üzerine yapılmış bir deneyi inceleyelim

ÖĞRENME ÜZERİNE BİR DENEY

Bu küçük deneyi veya geliştirilecek bir benzerinin öğrencilere uygulanması ile öğrenmenin nasıl gerçekleştiği konusuna giriş yapılabilir. İkinci sınıf öğrencileri arasında öğrenme üzerine yapılmış bir deneyde aşağıdaki adımlar izlenmiş ve sonuç alınmıştır.

UYGULAMA ADIMLARI

Öğretmen tahtaya aşağıdaki işlemleri yazar ;

Öğrenciler tahtadaki işlemleri defterlerine yazarken; Öğretmen sözlü olarak "çıkartma işlemine başlamadan önce tahtadaki işlemleri büyükten küçüğe yeniden sıralayın" talimatını verir.

Öğrenciler işlemi tamamlayıp cevapların kontrolüne geçildiğinde Öğretmen, sözlü olarak vermiş olduğu "-işlemlerin büyükten küçüğe yeniden sıralanması" talimatının öğrencilerin çoğu tarafından anlaşılmamış olduğunu görür.

Sonuç :

Bu olayda öğrenciler, aynı anda görsel ve işitsel olmak üzere iki farklı türde duyuşsal girdi almışlardır. Öğrencilerin aynı anda iki farklı türden duyuşsal girdiyi kısa süreli hafızaya kaydetme potansiyelleri olmasına rağmen, o sırada tahtada gördükleri işlemleri defterlerine yazmakta oldukları için öğretmenin sözlü olarak verdiği talimat, öğrenciler tarafından kısa süreli hafızada işleme sokulamamıştır. Bu durumun sonucu olarak da, öğretmenin talimatı anlaşılamamış ve yerine getirilememiştir.

DİKKAT! Çoğu insan özellikle de çocuklar, iki farklı kaynaktan gelen duyuşsal girdileri aynı anda işlemezler.

ÇÖZÜM :

Oldukça basit. Öğretmen. öğrencileri tahtadaki işlemi defterlerine geçirinceye kadar bekleyecek ondan sonra ikinci talimatı verecektir.